

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 42/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Blyšťanom, Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Rastislavova 68, Košice, vedené pod sp. zn. Rvp 454/2016 a sp. zn. Rvp 455/2016 vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 34/2011 a jeho uznesením z 15. júla 2013 a postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 803/2012 a jeho uznesením zo 14. novembra 2012, ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 41 CoE 331/2015 a jeho uznesením z 30. septembra 2015 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 15 CoE 123/2013 a jeho uznesením zo 4. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 454/2016 a sp. zn. Rvp 455/2016 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 454/2016.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 15. januára 2016 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), vedené pod sp. zn. Rvp 454/2016 a sp. zn. Rvp 455/2016 vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 34/2011 a jeho uznesením z 15. júla 2013 a postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 803/2012 a jeho uznesením zo 14. novembra 2012 (spolu ďalej len „okresné súdy“ a „namietané rozhodnutia okresných súdov“), ako aj postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 41 CoE 331/2015 a jeho uznesením z 30. septembra 2015 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 15 CoE 123/2013 a jeho uznesením zo 4. júna 2015 (spolu ďalej len „krajské súdy“ a „namietané rozhodnutia krajských súdov“).

Sťažovateľka v sťažnostiach uviedla, že je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva. Sťažovateľka uzavrela s povinnými poisťné zmluvy, na základe ktorých mali povinní platiť dohodnuté poisťné. Povinní v rozpore s poisťnou zmluvou dohodnuté poisťné za riadne sťažovateľkou poskytnutú a povinnými vyčerpanú službu nezaplatili. Sťažovateľka sa obrátila na Arbitrážny súd Košice, ktorý rozhodcovskými rozsudkami zaviazal povinných na zaplatenie dlžnej sumy. Keďže povinní súdom priznanú istinu a náhradu trov konania v lehote podľa rozhodcovských rozsudkov nezaplatili, sťažovateľka

podala súdnemu exekútorovi návrhy na vykonanie exekúcií na podklade exekučných titulov – rozhodcovských rozsudkov. Súdny exekútor následne požiadal okresné sudy o vydanie poverení na vykonanie exekúcie.

Okresné sudy namietanými rozhodnutiami zamietli žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Proti rozhodnutiam okresných súdov podala sťažovateľka odvolania, o ktorých rozhodli krajské sudy namietanými rozhodnutiami tak, že potvrdili rozhodnutia okresných súdov.

Sťažovateľka v sťažnostiach ďalej uviedla:

«Odvolací súd rozhodol..., pričom podľa novelizovaného ust. § 237 ods. 2 O.s.p. Dovolanie podľa ods. 1 nie je prípustné proti rozhodnutiu v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu.

V zmysle uvedenej novely tak oprávnený nemal k dispozícii ďalší účinný prostriedok nápravy - dovolanie na Najvyšší súd SR, preto vyčerpal všetky prostriedky nápravy, ktoré mu dáva k dispozícii vnútroštátny poriadok a teda jediným a posledným právnym prostriedkom nápravy porušenia jeho Ústavou garantovaných práv je táto sťažnosť na Ústavný súd SR. ...

Prvostupňový súd aj odvolací súd totiž všetky konali vo veci bez toho, aby riadne umožnili oprávnenému realizáciu jeho Ústavou SR ako aj Dohovorom garantovaných práv. Žiaden zo súdov nevykonali vo veci pojednávanie a teda ani jeden z dôkazov nebol vykonaný zákonne a v priamom rozpore so záväznou judikatúrou ESD ani jeden zo súdov v priebehu konania neinformoval oprávneného o tom, že mieni niektorú podmienku v zmluve posudzovať ako neprijateľnú a nevyzval ho, aby sa ku tejto skutočnosti riadne vyjadril.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie ESD C-472/II „Csipai“, kde je jasne uvedené, že ako náhle súd konajúci ex offo má podľa jeho názoru dostatok skutkových a právnych zistení, aby mohol podmienku v zmluve vyhlásiť za neprijateľnú, je povinný o týchto skutkových a právnych záveroch informovať účastníkov a umožniť im kontradiktórne konať vo veci. ...

Žiaden zo súdov nekonal v súlade s týmto rozhodnutím ESD, žiaden zo súdov neinformoval oprávneného o svojich skutkových aj právnych zisteniach o neprijateľnosti podmienky a neumožnil oprávnenému a ani povinnému - vo veci kontradiktórne konať.

V dôsledku uvedeného postupu zo strany súdov tak došlo jednoznačne k odňatiu možnosti konať pred súdom a k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces, čo je mimochodom vždy dovolacím dôvodom v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p. ...

Sťažovateľ namieta odňatie možnosti konať pred súdom a odňatie práva na spravodlivý proces aj z toho dôvodu, že súdy nevykonali dokazovanie vo veci zákonným spôsobom a teda nielenže nezistili, ale ani nemohli zákonne zistiť skutkový a právny stav prípadu.»

Rozhodnutia okresných súdov a krajských súdov a ich odôvodnenie považuje sťažovateľka za „arbitrárne, svojvoľné a nepreskúmateľné – ústavnoprávne za neutržateľné“.

Všeobecné súdy vo veciach sťažovateľky pri posudzovaní rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky postupovali podľa jej názoru aj v rozpore so smernicou Rady 93/13/EHS, ako aj záväznými rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-342/13, C-472/11).

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal jej sťažnosti na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že označenými postupmi a rozhodnutiami okresných súdov a krajských súdov boli porušené jej základné práva zaručené v čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, zrušil označené rozhodnutia okresných súdov a krajských súdov a veci vrátil okresným súdom na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania zistil, že sťažnosti v predložennom znení nespĺňajú všetky náležitosti predpísané zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,

o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže k nim nie sú pripojené splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné podľa ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

1. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade

s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 454/2016 a sp. zn. Rvp 455/2016 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť sťažovateľky, ako aj napadnuté postupy a rozsudky všeobecných súdov, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody, c) proti komu sťažnosť smeruje.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je

ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka spolu s návrhmi nedoručila ústavnému súdu aj splnomocnenia na zastupovanie pred ústavným súdom napriek tomu, že z obsahu jej podaní vyplýva, že boli koncipované advokátom. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že daný rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z podaní sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 322/2010, IV. ÚS 399/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 267/2010, II. ÚS 309/2010, III. ÚS 262/2010, III. ÚS 210/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

Ústavný súd preto aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky ako aj skutočnosť, že sťažovateľke sú známe podmienky konania pred ústavným súdom z množstva jej predchádzajúcich podaní, ktoré boli odmietnuté pre nesplnenie predpísaných náležitostí (sp. zn. I. ÚS 407/2015, II. ÚS 525/2015, II. ÚS 524/2015, III. ÚS 507/2015), konštatuje, že sťažnosti vykazujú také nedostatky náležitostí predpísaných ústavou a zákonom o ústavnom súde, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných

podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ich z uvedeného dôvodu odmietol už pri ich predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2016